ĦARĠA 01.08 2026

BULLETIN

Awtorità dwar il-Mediċini

AĊĊÙ! ... EVVIVA

X'jikkawża allerġiji staġjonali?

L-allerġiji staġjonali jaffettwaw miljuni ta' nies. Dawn iseħħu meta l-ġisem jirreaġixxi għall-pollin li ma jagħmilx ħsara. Is-sintomi jistgħu jixbħu riħ komuni li jdum aktar minn ġimgħa, inkluż għatis, sogħla, imnieħer inixxi jew imblukkat, u għajnejn imdemmgħin. F'każijiet aktar severi, il-pollin jista' jikkawża l-ażma.

L-allerġiji staġjonali spiss ikunu komuni fil-familji. Jekk il-ġenituri jew ħutek ikollhom allerġiji bħal dawn, għandek iżjed ċans li tiżviluppahom ukoll.

Kif nista' innaqqas is-sintomi?

- Żomm l-attivitajiet fil-beraħ għal tard wara nofsinhar
- Ilbes maskra
- Żomm it-twieqi tiegħek magħluqa meta l-livell tal-pollin jkun għoli
- Ilbes nuċċali biex tgħin iżżomm il-pollin 'l bogħod minn għajnejk
- Ħu doċċa u ibdel ħwejġek wara li tkun barra
- Naddaf lill-annimali domestiċi wara li jkunu ħarġu barra

Liema mediċini nista' nieħu?

Għatis: Spray tal-imnieħer, Antihistamines	*Għajnejn idemmgħu*: Antihistamines	*Ħakk*: Antihistamines, Krema kontra l-ħakk
Imnieħer inixxi jew imblukkat: Spray tal-imnieħer, Decongestants	*Sogħla*: Mistura għas-sogħla	**NOTA IMPORTANTI** **Qabel tuża xi mediċini ikkonsulta lill-ispiżjar u/jew lit-tabib**

Il-mediċini PreP u PEP

Għalxiex jintużaw?

Il-PreP u l-PEP huma mediċini li jipprevjenu l-HIV, li huwa virus li jibqa' tul il-ħajja u li jdgħajjef is-sistema immunitarja, u jippromwovi l-iżvilupp ta' infezzjonijiet serji u kanċers.

Huma disponibbli f'Malta?

Iva. Mill-aħħar ta' Jannar 2026, dawn il-mediċini huma bla ħlas għal kull min seta' kien espost għall-HIV.

Kif nista' naċċessa dawn il-mediċini?

Kemm il-PEP kif ukoll il-PreP iridu jiġu preskritti minn tabib. Il-PreP tiġi preskrittha minn speċjalista wara konsultazzjoni. Il-PEP tiġi preskrittha wara konsultazzjoni ta' emerġenza fi sptar.

PreP	**PEP**
Pre-espożizzjoni b'riskju għoli li tieħu l-HIV	Wara l-espożizzjoni għall-infezzjoni (possibbli) li tibda fi żmien 72 siegħa
Użu fit-tul	Użu ta' emerġenza biss
Injezzjoni jew pilloli	Pilloli

X'għandi nagħmel jekk kont potenzjalment espost għall-HIV?

Mur l-emerġenza immedjatament, mhux aktar minn 72 siegħa. L-espożizzjoni tista' sseħħ kif ġej:

1. *Il-kondom tqatta' waqt sess ma' xi ħadd li seta' kellu l-HIV*
2. *Kondiviżjoni ta' labar potenzjalment infettati*
3. *Aggressjoni sesswali*
4. *Kellek sess mhux protett*

NOTA IMPORTANTI

Il-PreP u PEP huma maħsuba biex jipprevjenu l-infezzjoni tal-HIV u ma jintużawx biex jikkuraw l-HIV wara li tkun ġiet ikkonfermata dijanjosi. Individwi li jiġu djanjostikati bl-HIV jeħtieġu approċċ ta' trattament differenti, magħruf bħala HAART.

Għal aktar informazzjoni żur.

https://sexualhealth.gov.mt/sexual-health-topic/hiv-aids/

Li jmiss...

Fil-ħarġa li jmiss, se nispjegaw terapija oħra tal-HIV imsejħa HAART.

Injezzjonijiet tal-Epinephrine

Din l-injezzjoni hija siringa/pinna mimlija li tintuża biex titratta reazzjonijiet allerġiċi severi, ikkawżati minn ikel, mediċini, jew tingiż ta' insetti li jistgħu jwasslu għal konsegwenzi serji.

Meta tkun meħtieġha?

Il-pazjent iġorrha u jużaha bħala rispons rapidu li jsalva l-ħajja waqt reazzjoni ta' emerġenza.

Kif nista' naċċessaha?

Hija preskritta minn tabib, li jispjega wkoll kif għandha tintużha bħala miżura preventiva għal pazjenti b'riskju għoli li jkollhom reazzjoni allerġika severa. Minn Jannar 2026, l-NHS qed jipprovdi 2 injezzjonijiet ta' epinephrine lil pazjenti intitolati mingħajr ħlas. Dawn l-injezzjonijiet għandhom effett immedjat (rapidu), u jgħinu biex jiġġieldu malajr reazzjonijiet allerġiċi severi u jipprevjenu li s-sintomi jiggravaw.

Li jkollok 2 injezzjonijiet huwa importanti għas-sigurtà, peress li waħda sservi bħala backup (riżerva) f'każ li l-ewwel doża ma tirnexxix.

X'inhu l-paracetamol?

Il-paracetamol huwa mediċina li tintuża biex tnaqqas l-uġigħ u d-deni.

Kif nista' naċċessah?

Huwa disponibbli fl-ispiżeriji bħala pilloli, mistura, suppożitorji, u ħafna tipi oħra. Jista' jinxtara kemm mingħajr riċetta kif ukoll b'riċetta.

Huwa sigur għat-tfal?

Iva. Hemm tipi speċifiċi għat-tfal. Ikkonsulta tabib u/jew spiżjar qabel ma tagħti paracetamol lit-tfal peress li d-dożaġġ tagħhom huwa differenti.

Huwa sigur għat-tqala u t-treddigħ?

M'hemm l-ebda evidenza li turi li l-użu tal-paracetamol waqt it-tqala jew it-treddigħ iżid ir-riskju ta' awtiżmu, ADHD, jew diżabilità intellettwali fit-tfal.

NOTA IMPORTANTI

Taqbiżx id-doża massima ta' 4g kuljum ta' paracetamol għall-adulti. Ikkonsulta ma' spiżjar/tabib biex tikkonferma d-doża t-tajba għalik biex tevita effetti sekondarji serji.

Mediċini: Rappurtar ta' effetti sekondarji

Effett sekondarju huwa effett mhux mixtieq li jseħħ meta tieħu mediċina jew trattament.

Għaliex tirrapporta?

L-informazzjoni li tipprovdi tgħin lill-Awtorità tevalwa jekk l-effett sekondarju jistax ikun relatat mal-mediċina. Ir-rapport tiegħek jgħin lill-Awtorità żżomm il-mediċini aktar siguri għal kulħadd. Mhuwiex dejjem possibbli li jiġu identifikati effetti sekondarji rari qabel ma mediċina tkun disponibbli fis-suq.

Min jista' jirrapporta u kif?

Kulħadd jista' jirrapporta reazzjoni suspettata.

Jekk tesperjenza effett sekondarju li mhux miktub fil-fuljett, irrappurtah lill-ispiżjar/tabib, jew imla l-formola fuq il-websajt tal-MMA billi tiskennja l-kodiċi QR u ssegwi l-istruzzjonijiet għall-pazjenti u l-konsumaturi.

X'nista' nirrapporta?

Ir-rapporti jistgħu jsiru biss għal mediċini. Il-kożmetiċi u vitamini ma jaqgħux taħt din il-kategorija.

NOTA IMPORTANTI

Jekk m'intix ċert jekk tirrapportax effett sekondarju, tista' tikkuntattja lit-tabib/spiżjar tiegħek, jew kwalunkwe professjonist fil-qasam tal-kura tas-saħħa li jista' jiggwidak u jgħinek.

Li jmiss...

Fil-ħarġa li jmiss, se nispjegaw kif tirrapporta inċident relatat mal-użu ta' apparat mediku.

GĦAL AKTAR INFORMAZZJONI...

Ikkuntattjana

+356 23439000

Malta Medicines Authority, Sir Temi Zammit Buildings, Malta Life Sciences Park, San Gwann SGN 3000, Malta

https://medicinesauthority.gov.mt

info.medicinesauthority@gov.mt / communication.medicinesauthority@gov.mt

Rappurtar ta' effetti sekondarji
postlicensing.medicinesauthority@gov.mt

Nuqqas ta' mediċini
miau.medicinesauthority@gov.mt

Mistoqsijiet dwar spiżeriji
pharmacies.medicinesauthority@gov.mt

Mistoqsijiet dwar apparat aediku
devices.medicinesauthority@gov.mt

Mistoqsijiet dwar il-kannabis għal skopijiet ta' riċerka u mediċinali
cannabis.medicinesauthority@gov.mt

Rapport tad-difetti tal-prodott
https://medicinesauthority.gov.mt/form-details?surID=39&cat=3

Informazzjoni dwar korsijiet edukattivi tal-Akkademja
academy.medicinesauthority@gov.mt

Viġilanza dwar Apparati Mediku u rappurtar ta' inċidenti
mdvigilance.medicinesauthority@gov.mt

Il-Midja Soċjali tagħna